

TRATAT
de
CONTRAPUNCT

Partea I.
Contrapunct simplu.

Tradus de
Alexandru Pașcanu

Spre a fi cât de puțin
de folos în pregătirea muzicală
a viitorilor artiști.

Alexandru Pașcanu

12. 1. 1945

București

CONTRAPUNCT SIMPLU.

EBRIS

We know

REGULI și RECOMANDATII GENERALE

pentru

TOATE SPECIILE de CONTRAPUNCT.

Pentru înțelegerea regulilor ce vor urma, elevul trebuie să fi făcut un curs complet de armonie.

Este presupus deci instruit în această știință și destul de îndemănat în arta de a scrie.

Ca și Armonia, Contrapunctul este arta de a combina sunetele simultan, cu această diferență că armonia se aplică tuturor stilurilor, îngăduie toate modulațiile, întrebuințarea tuturor acordurilor a tuturor artificilor muzicale care se pot închipui, pe când Contrapunctul are un câmp de cercetare mult mai restrâns, combinațiile sale foarte numeroase sunt, cu toate acestea, limitate și regulile sale mai severe.

El are drept obiect să inițieze pe elev în stilul sever al vechilor compozitori, să-i dea sentimentul desenului elegant și al formei melodice independente, pe care fiecare voce trebuie s'o păstreze întotdeauna, față de celelalte voci - în consecință - să-și mlădieze mâna, așa ca să-l facă stăpân desăvârșit în tehnica artei sale, conducându-l treptat la practica Fugii, ținta finală a studiilor clasice a oricărui tânăr muzician.

Nu se vor reaminti toate regulile, care sunt comune armoniei și Contrapunctului ; nu se vor semna aici decât cele mai importante, care se leagă special de Contrapunct.

I.- Acorduri întrebuințate;

Singurile acorduri întrebuințate sunt:

- acordul perfect major
- acordul perfect minor
- prima lor răsturnare
- prima răsturnare a acordului de 5^{tă} micșorată
- toate acordurile de 7^{mă}, în toate răsturnările, cu pregătire și deslegare

(afară de răsturnarea a 2-a, când tonica acordului formează cu basul o cvartă justă)

(Cu toate că unele specii de septimă cuprind o cvintă micșorată, asprimea acestui interval, fiind corectată de septimă, vor putea fi întrebuințate fără neajunsuri)

2.- Mișcările melodice;

Mișcările de:

- secundă minoră și majoră
- terță minoră și majoră
- cvartă justă
- cvintă justă
- sextă minoră și
- octavă sunt singurile întrebuințate.

- sextă majoră numai la 7 și 8 voci.

3.-Genul cromatic.

Genul cromatic este cu desăvârșire oprit în Contrapunctul sever.

4.-Tritonul.

Falsa relație a tritonului trebuie evitată în înălțuirea dela treapta 5-a la a 4-a în ambele moduri, dacă ea a avut loc între 2 voci extreme, sensibila urcând la tonică, la vocea superioară.

interzis | permis

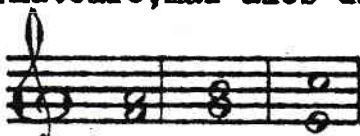
EX:

și totașa în înălțuirea dela treapta 4-a la a 3-a în modul major, tot la vocile extreme:

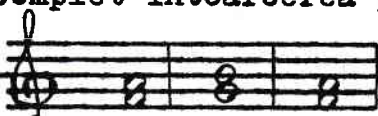
EX:

De altfel, trebuie să evităm -oricare ar fi condițiile- înălțuirea acelor ultime două acorduri.

Se poate face înălțuirea următoare, mai ales dacă sensibila urcă la tonică.

EX:

dar va trebui să se evite complet întoarcerea pe primul acord.

EX:

Trebuie semnalat, că în lucrările Scolii Palestriniene se întâlnește des această falsă relație la vocile extreme.-

Caracterul particular sever și în linii, uneori, cam aspre a lucrărilor din această epocă explică acest fel de a scrie.

Astăzi, nimic năr mai îndreptați să urmăm asemenea exemple:

EX:

5.-Note streine. Notele de pasaj și broderiile sunt singurile Ornamente întrebuițate în Contrapunct.

LIBRIS We know books

6.-Cvintele octavele consecutive. Cvintele și octavele consecutive sunt-ca și în armonie-întotdeauna interzise, fie în mișcare directă, fie în mișcare contrară.

În ceea ce privesc cvintele și octavele consecutive, separate de una sau de mai multe note, reguli speciale vor fi date pentru fiecare specie.

Să se evite de a se da, prin încrucișarea vocilor de aceeași natură, impresia a două cvinte sau a două octave.

să se evite:

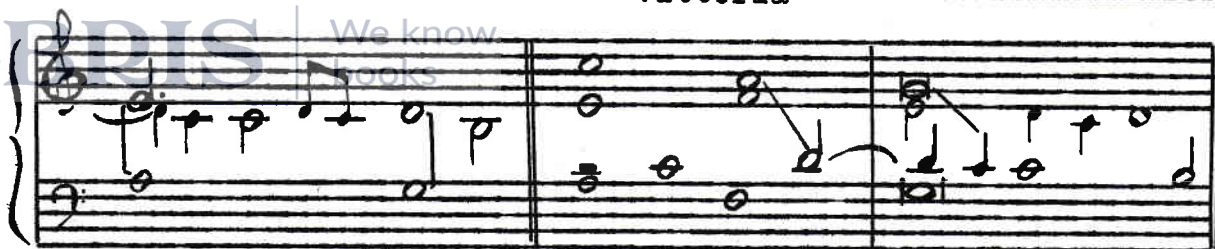
Acest fel de a scrie va fi tolerat la mai mult de 4 voci dar nu în cele două extreme în același timp.

7.-Cvinte și octave directe. Cvintele și octavele directe sunt întotdeauna oprite între vocile extreme.

Între vocile intermediare, trebuie să se urmeze aceleași reguli ca în armonie, afară de speciile foarte dificile, unde anumite licențe vor fi tolerate.

În admirabilele opere ale Scolii Palestriniene, despre care vorbim mai sus, se întâlnesc oarecari procedee de scriere, care nu adaugă nimic la efectul general al ansamblului și care, azi, ar putea fi considerate, cu drept cuvânt, ca neglijențe; astfel sunt anumite cvinte și octave, din care, iată câteva :

Palestrina

Elevul trebuie să le cunoască, spre a nu fi surprins la citirea acestor mari și frumoase opere ale trecutului, fără ca, pentru aceasta, să se creadă obligat să le practice el însuși, afară numai dacă nu vrea să facă operă de imitație.

N.B. Ca și în armonie, schimbările de poziție sau răsturnările acordului nu fac să dispară greșelile de cvinte și octave.

rău

Dar dacă un acord strein separă raporturile de cvinte și octave, greșelile nu mai există.

foarte bine

EX:

8.-Modulații. Singurile modulații întrebuintate în Contrapunct sunt cele la tonurile relative.

9.-Marsuri. Trebuie să se evite Marșurile armonice până la Contrapunctul la dublu cor și la 8 voci exclusiv.

10.-Transpoziție. Cântul dat poate fi transpus, așa ca să rămână în întinderea normală a vocii întrebuintate.

II.-Intindere. Contrapunctul nu trebuie -atât cât e posibil- să parcurgă o întindere depășind II-ma (undecima).